

загрозою знищення (пошкодження) державного чи індивідуального майна громадян, порушенням громадського порядку або приниженням честі та гідності людини.

Під час вчинення злочинів проти громадського порядку групою осіб обов'язковим тактичним прийомом є проведення слідчого експерименту окремо з кожною особою. В даному випадку Ю. А. Чаплинська зазначає, що проведення експериментальних дій за участю кількох злочинців одночасно є неприпустимим, оскільки тягне за собою можливість узгодження між ними своїх позицій та дій. Крім того, пояснення одного учасника експерименту матимуть навідний характер стосовно інших [3, с. 55]. Крім запобігання негативному впливу співучасників один на одного, даний тактичний прийом зменшує можливість їх попередньої змови.

Отже, слідчий експеримент є однією з найбільш трудомістких і складних слідчих (розшукових) дій, адже під час її проведення задіяна значна кількість осіб. Найбільш слушними тактичними прийомами, що можуть використовуватись при проведенні слідчого експерименту під час розслідування злочинів проти громадського порядку, є залучення відповідних спеціалістів, використання натурних моделей, проведення слідчого експерименту окремо з кожною особою, використання відповідних засобів фіксації слідчої (розшукової) дії.

Список бібліографічних посилань: 1. Кримінальна справа № 1-12/11 // Архів Світловодського міськрайонного суду Кіровоградської області, 2011 рік. 2. Кримінальний процесуальний кодекс України: прийнято Верховною Радою України законом № 4651-VI від 13.04.2012 / відп. за вип. В. А. Прудников. Харків: Право, 2016. 392 с. 3. Чаплинская Ю. А. Организация проведения следственного эксперимента. *Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов*. 2014. № 2. С. 54–56.

Одержано 08.10.2017

УДК 343.98

Юлія Василівна ЗАБОЛОНА,

кандидат юридичних наук,
викладач кафедри криміналістики
та судової експертології факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8854-8537>

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА В УКРАЇНІ

В різних державах світу широко використовуються можливості поліграфа, за допомогою якого можна мінімізувати ризики прийняття хибних рішень на підставі отримання завідомо неправдивих показань.

Поліграф – це різновид психовізіологічної апаратури і є комплексною багатоканальною апаратною методикою реєстрації змін психофізіологічних реакцій людини у відповідь на пред'явлення за спеціальною схемою певних психологічних стимулів. Іноді поліграф прирівнюють до детектора брехні, але це помилкове твердження. Адже поліграф не виявляє брехню (ніхто крім респондента не знає про що він думає), він допомагає виявити приховану інформацію за допомогою поліграфічного опитування [1].

Поліграфічне опитування – це комплекс спеціальних тестів, технічних засобів, програмного, математичного, та інформаційного забезпечення. Взаємодія усіх чинників цього комплексу дає можливість виявити інформацію, яку приховує респондент, проти його волі.

І хоча поліграф використовується все частіше при доборі певних груп кадрів державних службовців, проведення внутрішніх розслідувань відносно персоналу, розкриття та розслідування резонансних злочинів в українському законодавстві відсутня чітка нормативно-правова база, яка б дала можливість у встановленому порядку перевіряти та визнавати отримані під час дослідження на поліграфі свідчення. Саме ці обставини створюють ряд розбіжностей та непорозумінь які впливають на ефективність роботи правоохоронних органів [2].

Не визначена сама назва поліграфічного дослідження, застосовуються такі визначення, як опитування за допомогою поліграфа, поліграфічне тестування, поліграфічне інтерв'ю, поліграфічне дослідження, поліграфічний скринінг.

Немає єдиного зразка для процесуального оформлення свідчень, що отримуються в результаті опитування за допомогою поліграфа, різні спеціалісти використовують різні назви (довідки поліграфолога, висновки експерта, висновки спеціаліста). Вважаємо, що для уникнення непорозумінь та тавтологій потрібно розробити єдиний зразок відповідних документів.

Однією з вагомих прогалин є відсутність чіткого визначення процесуального статусу людини, що проводить опитування на поліграфі. Тобто цією діяльністю може займатись експерт, спеціаліст, оператор поліграфа. Хоча було б доцільно визначити та законодавчо закріпити процесуальний статус такого спеціаліста, його права та обов'язки. Адже однією з умов успішного проведення дослідження на поліграфі та отримання максимально правдивих свідчень є особистісні та професійні якості поліграфолога. У соціальній психології є визначення «ефект першого враження», тобто вся інформація, яка отримується після «першого враження» і не відповідає образу, який склався, може оцінюватись поліграфологом як хибна або випадкова. Тому особа, яка проводить тестування на поліграфі, повинна чітко розмежовувати свої професійні якості від емоційних [3].

Робота поліграфолога повинна будуватись на принципах добровільної згоди респондента, правомірності, всебічного захисту прав людини. Не рекомендується проводити опитування на поліграфі людям з серцево-судинними захворюваннями, жінок, що перебувають на третьому триместрі вагітності, неповнолітнім, розумово відсталим, людям, які вживають наркотичні речовини та знаходяться в наркотичному чи алкогольному сп'янінні, в стані хвороби.

Вважаємо, що для ефективної роботи спеціалістів доцільно розробити систему підготовки для роботи з поліграфами, концепцію методології навчання та стажування. Це позитивно вплине на процес відбору та якість отриманих результатів.

Список бібліографічних посилань: 1. Салтєвський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі): навч. посіб. Київ: Кондор, 2005. С. 588. 2. Мовчан Д. А. Питання імплементації в Україні зарубіжних підходів до нормативно-правового регулювання застосування поліграфа в процесі розкриття та розслідування злочинів. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2009. № 5. С. 256. 3. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология: учебник для вузов. 2 изд. СПб.: Питер, 2008. С. 55–60.

Одержано 08.10.2017

УДК 343.98

Костянтин Дмитрович ЗАЯЦЬ,

аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДМЕТА ПОСЯГАНЬ СУЧАСНИХ ШАХРАЙСТВ

Науково-технічний прогрес набирає обертів, і результатом цього є поява найрізноманітніших пристроїв і систем послуг, що роблять наше життя зручнішим і цікавішим. Простір Інтернет супроводжує робочий і вільний час майже кожної сучасної людини. Крім засобів зв'язку і спілкування, різноманітних розважальних послуг, віртуальний простір став для багатьох людей засобом і сферою ведення бізнесу, а також банком збереження даних, в тому числі важливих і цінних об'єктів. На наше переконання, новітні технологічні здобутки суспільства вимагають переосмислення окремих категорій сфери правознавства. Зокрема, в представленій роботі хотілось би звернути увагу на необхідність дослідження прав власності на майно, що створюється (придбається) і